

Wágner Tamás¹, Bencze Ádám², Horváth-Varga Anikó³,
Horváth Miklós⁴, Pári András⁵

A közérzetmutatók alakulása Magyarországon az elmúlt öt évben

¹ Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS), kutató-elemző; Makovecz Campus Alapítvány (MCA)
– Collegium Professorum Hungarorum (CPH), kutató; MTMT-azonosító: 10067284;
levelező szerző: Wágner Tamás, wagner.tamas@koppmariaintezet.hu

² Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS), kutató-elemző;

Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógynevelési Kar Szociálpedagógiai Tanszék, tanársegéd; MTMT-azonosító: 10079127

³ Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS), kutató-elemző; MTMT-azonosító: 10084533

⁴ Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS), kutató-elemző; Makovecz Campus Alapítvány (MCA)
– Collegium Professorum Hungarorum (CPH), kutató; MTMT-azonosító: 10099649

⁵ Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS), tudományos elnökhelyettes; Pázmány Péter Katolikus Egyetem,
Bölcsészettudományi Kar, egyetemi tanársegéd; Makovecz Campus Alapítvány (MCA)
– Collegium Professorum Hungarorum (CPH), kutató; MTMT-azonosító: 10039877, ORCID: 0000-0002-3098-9863

DOI-hivatkozás: <https://doi.org/10.63582/KAPOCS.2025.3-4.1>

Absztrakt

Az egyének boldogságáról, elégedettségéről és más, általános közérzettel kapcsolatos tényezőkről számtalan kutatást találunk a hasonló témákkal foglalkozó szakirodalomban, amelyek számos összefüggést tártak fel a közérzet és a különböző demográfiai háttérváltozók közötti kapcsolatot vizsgálva. Ugyanakkor ezek az attitűdök területileg és időben nagy eltéréseket mutathatnak, ahogyan a lokális és a globális események befolyásolják őket. Tanulmányunkban azt tekintjük át, hogy a vizsgált közel öt év során hogyan alakultak a magyar társadalom közérzettel kapcsolatos attitűdjei (boldogság, elégedettség, biztonságérzet, egészség, saját dolgok alakulása, az ország dolgainak alakulása), és hogy milyen demográfiai háttérváltozókkal magyarázhatók ezek a közérzetmutatók. A Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (továbbiakban: KINCS) longitudinális kutatásai során az elmúlt közel öt évben hónapról hónapra vizsgáltuk a magyarok közérzetattitűdjeinek alakulását ezerfős, a tizennyolc éves és idősebb lakosságra nem, kor, településtípus és iskolai végzettség szerint reprezentatív adatbázisokon. Eredményeink alapján jól látszik az elmúlt közel öt év során lezajló események az emberek közérzetére gyakorolt pozitív és negatív hatásai, miközben számos összefüggést feltárunk ezek társadalmi hátterével kapcsolatban. Tanulmányunk jelentősége a longitudinális kutatás széles időintervallumban rejlik, amelynek révén felderíthetők a társadalmi, gazdasági és globális tényezők hatásai a magyar emberek és családok közérzetére. Tanulmányunk limitációját az adja, hogy a hat közérzetattitűd időbeli változásainak és főbb társadalmi hátterének a bemutatása mellett nem maradt terünk egy-egy közérzetattitűdnek a mélyebb kifejtésére, elemzésére.

Kulcsszavak: boldogság, elégedettség, biztonság, egészség, saját dolgok alakulása, ország dolgai

Abstract

There are countless studies on individuals' happiness, satisfaction, and other factors related to general well-being in literature on similar topics, which have revealed numerous correlations between well-being and various demographic background variables. However, these attitudes can vary greatly geographically and over time, as they are influenced by local and global events. In our study, we examine how the attitudes of Hungarian society regarding well-being (happiness, satisfaction, security, health, personal matters, the country's matters) have developed over the nearly five years under investigation, and which demographic background variables can explain these well-being indicators. During the longitudinal research of the Maria Kopp Institute for Population and Families (hereinafter referred to as KINCS), we have examined the development of Hungarian attitudes month by month for the past five years on databases of 1,000 people, representative of the population aged 18 and older by gender, age, settlement

type, and educational level. Our results clearly illustrate how events over the past five years have affected people's well-being, both positively and negatively, and highlight several correlations with their social background. The significance of our study lies in the wide time interval of longitudinal research, which allows us to explore the effects of social, economic, and global factors on the well-being of Hungarian people and families. The limitation of our study is that, besides presenting the changes over time and the main social backgrounds of the six public sentiment attitudes, we did not have space for a deeper explanation and analysis of each public sentiment attitude.

Keywords: happiness, satisfaction, security, health, personal matters, country matters

Bevezetés

Számos kutatás vizsgálja a lakosság közérzetét mind Magyarországon, mind külföldön. A KINCS keretében folyó havi kutatások (ezzel részletesen a Módszertan c. fejezetben foglalkozunk) a közérzetet az alábbi mutatók mentén vizsgálják: boldogságérzet, étellel való elégedettség, egészségérzet, biztonságérzet, a saját dolgok alakulása és az ország dolgainak alakulása. Habár laikus szemmel nézve viszonylag egyértelműnek tűnik a fogalom, azonban az egyes szakértők más-más aspektusból vizsgálják a kérdést, és a fogalomhasználat terén is bizonyos fokú következetlenség figyelhető meg.

Éppen ezért érdemes alaposabban is kitérnünk a közérzetkutatásokra, amelynek keretében először a fogalmi kérdéseket tisztázzuk, majd azt követően meghatározott szempontrendszer (úgy mint a koronavírus-járvány, az orosz–ukrán háború, az anyagi helyzet, valamint az életkor) alapján és a KINCS-kutatásokban használt mutatók mentén megnézzük, hogy a szakirodalomban milyen megállapításokra jutottak, és ebből milyen kép rajzolódik ki. A megállapításokat később az elemzés során összevetjük a saját eredményeinkkel.

A kutatás elméleti háttere

Közérzettel kapcsolatos fogalmak

Amennyiben a fogalmi kérdésekre térünk rá, akkor már rögtön az elnevezés kapcsán nehézségbe ütközünk: ugyanis sokan – a hazai és a külföldi szakirodalomban egyaránt – előszeretettel használják a közérzet helyett/párhuzamosan a szubjektív jóllét vagy akár a szubjektív életminőség kifejezést, továbbá míg egyesek a szubjektív jóllét fogalmát szűkebb értelemben használják, addig mások ezt a leszűkítést indokolatlannak tartják (Vargha és Oláh 2024: 243–245, Perron et al. 2021: 232–234, Dolan et al. 2011: 1, Fináncz és Csima 2020: 247–250). Amennyiben mindezt a közérzet oldaláról vizsgáljuk meg, azt láthatjuk, hogy a közbeszédben a kifejezést elsősorban az egyén testi-lelki jóllétére (szubjektív egészségállapotra) vonatkoztatják (Fináncz és Csima 2020: 249), ugyanakkor a gyakorlatban a kutatók ennél jóval szélesebb értelemben használják ezt a fogalmat (Oross 2013: 283–290). Összességében véve tehát azt mondhatjuk, hogy habár a szakirodalomban nem alakult ki

egységes álláspont a fogalomhasználat kérdésében, az egyszerűség kedvéért a három fogalmat – különösen a közérzetet és a szubjektív jóllétet – rokon értelműnek tekinthetjük egymással, mivel ténylegesen csak a fogalmat alkotó mutatók tekintetében van vita a szakértők között.

Ezt az érvelést támasztja alá a Fináncz – Csima (2020: 248–249) szerzőpáros is, akik először a jóllét és az életminőség közötti hasonlóságokat emelik ki (mindkettő szubjektív mutatókra fókuszálva vizsgálja a társadalmi jóllétet), majd ezen keresztül eljutnak addig a gondolatig, hogy mivel az általános jóllét mértékét a közérzettel fejezzük ki, ezért tulajdonképpen a három kifejezés (a közérzet, a szubjektív jóllét és a szubjektív életminőség) a gyakorlatban ugyanazt a fogalmat írja le, legfeljebb más-más aspektusból. Ennélfogva a közérzet fogalmát a szakirodalom alapján úgy definiálhatjuk, hogy magában foglalja a testi-lelki állapot szubjektív megítélését (beleértve az egészség- és biztonságérzetet is), az elégedettség szintjét, a boldogság

szintjét, az egyén megítélését saját helyzetéről/állapotáról, valamint az egyén megítélését az ország helyzetéről/állapotáról. A KINCS közérzetkutatásai ehhez a szélesebb értelmezéshez igazodnak.

A kutatók körében az egyik legnépszerűbb kutatási területnek a boldogság-, illetve az elégedettségmutatók vizsgálata számít. Az elmúlt években különösen a boldogságkutatások szaporodtak meg (Lubics et al. 2024: 2), amelyek az egyének általában vett életével vagy a különböző életterületekkel kapcsolatos boldogságérzetét mérik (Nistor 2024: 4). A boldogság és az elégedettség vizsgálata mellett egyre nagyobb jelentőségre tesznek szert azok a kutatások, amelyek az egyénnek a saját, valamint az ország helyzetével kapcsolatos megítéléseit elemzik. Ez döntően a felmérések megnövekedett politikai relevanciájának köszönhető, amelyet jól mutat, hogy a különböző agytrösztök és más kutatóintézetek előszeretettel folytatnak le és publikálnak – akár nagyobb kutatások részeként is – ezzel kapcsolatos eredményeket. Ezeket pedig a későbbi politikai diskurzusokban rendszeresen használják, kormánypárti és ellenzéki oldalon egyaránt, meghatározva a közbeszédet. A fogalmi keretek tisztázását követően vizsgálatunk fókuszát a korábban már említett szempontokra és – ehhez kapcsolódóan – egyes mutatókra helyezzük, és megnézzük, hogy az eddigi kutatásokban milyen következtetéseket vontak le a szakértők. Amennyiben a különböző szempontokra pillantunk, akkor célszerű a koronavírus-járvány és az orosz–ukrán háború hatásaival kezdenünk.

Közérzet a koronavírus-járvány idején

A koronavírus-járvány elégedettségre, illetve boldogságra gyakorolt hatásaival a szakirodalom széles körben foglalkozik. Ebből többek között kiderül, hogy míg a járvány első szakasza (2022 nyaráig) egyértelműen az étellel való elégedettség csökkenését eredményezte, addig ezt követően a legtöbb országban a mutatók visszatértek a pandémia előtti szintekre. Emellett a munkahelyen bekövetkező változások is kihatással vannak az étellel való elégedettségre, valamint a megnövekedett távmunka – a nem szülőkhöz képest – kevésbé gyakorol negatív hatást az elégedettségre (Kriechel et al. 2024: 3). Hasonló folyamatok játszódtak le a boldogság esetében is, ahol a koronavírus-járvánnyal erősen sújtott térségekben élők sokkal gyakrabban számoltak be boldogtalanságról. A negatív hatások leginkább

a nőket, az időseket, a városlakókat és az alacsony jövedelműeket érintették (Kamilcelebi 2022: 355, Havasi 2020: 90–96).

A koronavírus-járvány egészségérzetre gyakorolt hatása tekintetében fontos kiemelni, hogy a mozgáskorlátozás, a közösségi távolságtartással kapcsolatos intézkedések és a fertőzéstől való félelem alapvetően megváltoztatták az embereknek a saját egészségi állapotukkal kapcsolatos érzékelését, jellemzően negatív trendek rajzolódnak ki az egyes kutatásokból: az emberek sokkal rosszabbnak értékelik a saját egészségi állapotukat, mint a lezárások előtt. Ugyanakkor gyengíti ezt az általános megállapítást, hogy az adatokat nem vetik össze a pandémia előtti időszak adataival, hanem csak retrospektív módon kérdezik meg az embereket. A különböző társadalmi csoportokat tekintve az látszik, hogy leginkább az idősek és a nők számolnak be romlásról, de hasonló trendek figyelhetők meg a munkanélküliek vagy az alacsonyabb iskolai végzettségűek körében is (Torrado et al. 2022: 3–5). A koronavírus-járvány az emberek biztonságérteire is kihatott, hiszen sokan érezhették úgy, hogy addigi, biztonságosnak hitt életük szertefoszlik. A világjárvány ugyanis épp azt a közhangulatot zúzta szét, amelynek értelmében a technológiai fejlődés miatt a jövőbeni katasztrófák megjósolhatók és elkerülhetők. A biztonságérzet általános romlásában ugyanakkor közrejátszhatott az is, hogy az internet közvetítésével számtalan összeesküvés-elmélet terjedt el. A kiszolgáltatottság érzése elsősorban az időseket, a terhes nőket, a gyermeket családokat, az egyedül élőket és a gyermekeiket egyedül nevelőket, a munkájukat elveszítőket, az alacsony jövedelműeket, a hajléktalanokat, a fogyatékkal élőket és a bevándorlókat kerítette hatalmába (Örkény 2020: 57–60). Településméret szempontjából az látszik, hogy a koronavírus-járvány alatt a biztonságérzet a nagyvárosi terekben a nagyobb népsűrűség, a potenciálisan nagyobb lakosságszám miatt jelentős mértékben lecsökkent. Ezzel szemben a falvakban élők számára a kisebb lakóhely, a kisebb népsűrűség, valamint a nagyobb természetes tér miatt ez nem volt megfigyelhető (Csurgó és Kovách 2023: 4–6).

Közérzet és a háború

Az orosz–ukrán háború sok szempontból hasonló hatással van az emberekre, mint a koronavírus-járvány. Az elégedettség és boldogság

vonatkozásában kiemelendő a kilátástalanság és a bezártság érzése. A háború az egészségérzetre és a mentális egészségre egyaránt kedvezőtlen hatással van, gyakori a mentális egészséggel kapcsolatos kockázatok megnövekedése (Esbitt et al. 2025: 2). Ráadásul ez nemcsak rövid, hanem hosszú távon is igazolható (Pedersen et al. 2024: 1–19). Az orosz–ukrán háború a biztonságérzetet is általánosan megrendítette, különösen az olyan társadalmi csoportokban, mint a Z generációs fiatalok, akiket leginkább a hosszú távú tervezés ellehetetlenülése zavart. Körükben biztos pontként jelentkezett a család (Guld és Balázs 2022: 34, 38–39).

A közérzet és az anyagi helyzet kapcsolata

Az anyagi helyzet vonatkozásában szintén érdemes megvizsgálni az egyes mutatókat. A kutatókat például régóta foglalkoztatja, hogy az anyagi helyzet mennyiben áll arányban a boldogsággal. Habár lépten-nyomon azt halljuk, hogy a pénz nem boldogít, a különböző kutatások éppen arra hívják fel a figyelmet, hogy a gazdagok boldogabbak, mint a szegények; statisztikailag összefüggés mutatható ki a jövedelem, illetve az anyagi helyzet és a boldogságérzet között, valamint az anyagi helyzet romlása hatást gyakorol az egyén által megélt boldogságra. Ugyanakkor az anyagi gazdagság csak egy bizonyos pontig (a biztos életszínvonal eléréseig) járul hozzá a boldogság növekedéséhez, utána már nem igazán mutatható ki. Ennek kapcsán érdemes kiemelni, hogy a leggazdagabb országok boldogságszintje 1950 óta nem változott érdemben (Nagy et al. 2022: 147–154, Takács 2005: 6–7). Hasonló jelenség figyelhető meg az étellel való elégedettség vonatkozásában is (Pew Research Center 2014). Szintén szoros kapcsolat áll fenn az anyagi helyzet és a szubjektív egészségi állapot között. Minél rosszabb anyagi helyzetben van valaki, annál rosszabbnak ítéli meg a saját egészségi állapotát (Kopp és Martos 2011: 8, Vokó 2011: 31). Hasonló mintázat jelenik meg az anyagi helyzet és a biztonságérzet kapcsolatában is: a szakirodalomban uralkodónak számít az a megállapítás, hogy a kedvezőbb anyagi helyzet magasabb fokú biztonságérzettel párosul (Róbert 2020: 531).

A közérzet és az életkor kapcsolata

Az életkor tekintetében fontos kiemelni, hogy számos kutatás foglalkozik azzal, hogy vajon milyen összefüggés van a boldogságmutatóval,

kirajzolódik-e egyáltalán valamilyen minta. Sokáig azt állították a kutatások, hogy egy úgynevezett U görbe figyelhető meg negyven- és ötvenéves kor között (ekkor a legalacsonyabbak az értékek), azonban ez nagy mértékben függött a kontrollváltozók alkalmazásától. A legfrissebb kutatások ugyanakkor arra világítanak rá, hogy noha általában az egyes országok vonatkozásában látszik ez a minta, viszont ez egy sokkal komplexebb kérdés annál, mint ahogy azt a szakértők korábban feltételezték. Például a boldogság minimumszintje negyvenéves kor előtt és ötvenéves kor felett is megjelenhet, továbbá leginkább a férfiak esetében figyelhető meg a klasszikus U görbe. Érdekesség továbbá, hogy míg az öregkori boldogságszint emelkedése a férfiak esetében hetvenéves korban megáll, addig ez a nőknél tíz évvel tovább tart (Laaksonen 2018: 3–4, 7–11).

Alapvetően hasonló mintázatok figyelhetők meg az elégedettség esetében is, vagyis jellemzően a fiatalok és az idősek a leginkább elégedettebbek az életükkel, míg a középkorúak a legkevésbé elégedettek (klasszikus U görbe). A mintázat kialakulását elsősorban az egyes életszakaszokhoz kötődő, kiemelt események (házasság, gyermekszületés) és az úgynevezett kohorszhatás okozzák. Ugyanakkor – a boldogságnál tapasztaltakhoz hasonlóan – fokozatosan itt is kezd megdőlni a klasszikus U görbe, mivel a legfrissebb kutatások tükrében ez sokkal simábbnak látszik, a kohorszhatásnak köszönhetően. Utóbbi következtében húsz- és ötvenöt éves kor között az étellel való elégedettség szintje gyakorlatilag változatlan marad (Kutubaeva 2019: 104–105). Az életkor és egészségérzet közötti összefüggések vizsgálatának különös jelentőségét adja az a tény, hogy utóbbi számos betegség (pl. dagados megbetegedések, stressz, szív- és érrendszeri megbetegedések, egyéb krónikus megbetegedések) esetében a morbiditás és a mortalitás megbízható előrejelzője. Nem véletlen tehát, hogy az időskorúak vizsgálatakor gyakran alkalmazzák ezt a mutatót, amely az egészségügyi beavatkozások hatékonyságát is jól jelezheti (Fábián et al. 2022: 117). Általánosan jellemző, hogy az életkor előrehaladtával rosszabb az egészségérzet, továbbá az észak- és a nyugat-európai országokban átlagosan valamivel magasabb az egészségérzet, mint a dél- és közép-európai országokban (Fábián et al. 2022: 119; Josefsson et al. 2016: 2–4).

Az egészségérzethez hasonlóan a biztonságérzet is csökken az életkor előrehaladtával (Azevedoa et al. 2021: 77). Ugyanakkor, ha az életkor mellett a lakóhely is szerepet játszik, akkor a két változó együtt már nem feltétlenül eredményezi ugyanazt a trendet. Ennek kapcsán érdemes kiemelni egy 2023 év végén lefolytatott, a European Social Survey szerbiai adatai alapján készült kutatást, ahol míg a Belgrád régióban élők esetében az életkor előrehaladtával csökkent a biztonságérzet, addig a Vajdaság régióban élőknel az életkor előrehaladtával nőtt (Marković és Filipović 2025: 53–59).

A közérzet és a lakóhely kapcsolata

A lakóhelyre, mint szempontrendszerre térve ismételtén a boldogság- vagy elégedettségmutatókkal érdemes kezdenünk. A klasszikus város–vidék ellentétpár szemszögéből nézve a szakirodalomban uralkodó álláspontnak számít, hogy míg a városlakók – a közlekedési dugók, a szennyezés és a társadalmi izoláció miatt – jellemzően alacsonyabb boldogság szintekről számolnak be, addig a falvakban élők a szorosabb közösségi kapcsolatok és a természetközelség miatt általában boldogabbak, noha ezek a területek jellemzően kevesebb munkaerőpiaci és oktatási lehetőségeket kínálnak az ott élőknek (Urbančíková 2025: 101). Azonban ezt az állítást azzal kell pontosítanunk, hogy ez a kép elsősorban a fejlett országokra igaz, míg a fejlődő országokban egy ellentétes kép rajzolódik ki: a városokban élők a boldogabbak (Sørensen 2021: 1–2). A regionális szinteket tekintve pedig az látszik, hogy hagyományosan Nyugat-Európa boldogabb, mint Kelet-Európa, ugyanakkor a különbség fokozatosan csökken, mivel a régió országai lassan túljutnak a szocialista tervezéskorból a piacgazdaságba történő átmenetet kísérő negatívumokra (Mladjan és Nikolova 2025: 1–23).

Az elégedettség vonatkozásában is összességében véve hasonló a helyzet. E tekintetben érdekesség, hogy a KSH adatai alapján (KSH 2024) Magyarországon az elmúlt években nem volt szignifikáns különbség az étellel való elégedettséget tekintve az egyes településtípusok között: általában a vármegyeszékhelyek vagy megyei jogú városok és Budapest felváltva bizonyultak a legelégedettebbnek, miközben az általános elégedettségi szint összességében véve emelkedett.

Az elégedettség és boldogság vonatkozásában megfigyelt minta az egészségérzet esetében is

folytatódik: ahogy azt több kutatás is kimutatta, a városlakók alapvetően egészségesebbnek érzik magukat, mint a falvakban élők. Ehhez nagymértékben hozzájárul az, hogy a falvakban az egészségügyi szolgáltatások minősége alacsonyabb, mint a városokban. Ez különösen a krónikus betegségek miatt jelent kockázatot, amelyek jellemzően több egészségügyi beavatkozást igényelnek és komoly fenyegetést jelentenek az egészségre. Nem véletlen tehát, hogy a krónikus betegségek és a gyenge egészségérzet között szoros kapcsolat van (Wang és Liu 2025: 1–12; Bernát 2002: 27). A biztonságérzettel kapcsolatos hazai és nemzetközi kutatások szerint az emberek a falvakban biztonságosabban érzik magukat, mint a városokban (Dusek 2015: 67–69, Ruijsbroek et al. 2015: 43). Az okok között szerepelhet többek között, hogy a falvakban élők a betörések, rablások, a nemzeti és etnikai konfliktusok vagy az erőszakos, élet elleni bűncselekmények jelentette problémák súlyosságát alacsonyabbra értékelik a lakóhelyükön, mint a városlakók (Dusek 2015: 70–71). A városok ugyanis a magas népsűrűség, a vagyon és a társadalmi egyenlőtlenségek miatt kedvező terepülhetnek a bűncselekményeknek és az erőszaknak (Azevedoa et al. 2021: 75–76).

A közérzet kapcsolata a családi állapottal és a gyermekvállalással

Manapság kifejezetten fontos kérdés, hogy az olyan szempontok, mint a családi állapot vagy a gyermekvállalás/gyermekszám milyen összefüggést mutatnak a közérzetmutatókkal. E téren célszerű elsőként az elégedettség-boldogság területet megvizsgálnunk. A szakirodalomban többen foglalkoztak már azzal a kérdéssel, hogy a gyermekek születése ténylegesen milyen hatással van a szülők elégedettség-/boldogság szintjére. A kutatók körében vita van arról, hogy az első/az első két gyermek születése vagy egyáltalán a gyermekvállalás képes-e pozitívan hatni a szülők elégedettség-/boldogság szintjére. Többen azt feltételezik, hogy amíg minden tervezett gyermek megszületése növeli a boldogságot, addig a tervezetten felüli gyermekek érkezése csökkenti azt. Egyes kutatások szerint egy hirtelen jött gyermek általában negatívan befolyásolhatja az elégedettség-/boldogság szintet, míg más kutatások arra világítanak rá, hogy pozitív összefüggés van az elégedettség/boldogság és a gyermekek vállalása között. Közmegegyezés van ugyanakkor

abban, hogy – függetlenül a gyermek(ek) születését követő boldogság/elégedettség növekedéstől vagy csökkenéstől – néhány év után a szülők boldogságszintje visszaáll a gyermek(ek) születése előtti szintre (Pertold-Gebicka és Spolcova 2020: 2–5, Hudde és Jacob: 2025: 1–2).

Szintén sokan foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy a családi állapot mennyiben befolyásolja az elégedettséget/boldogságot. Van olyan vélekedés, miszerint a szinglik elégedetlenebbek az életükkel, mint a tartós párkapcsolatban vagy a házasságban élők, azonban a soha meg nem házasodó szinglik esetében ennek az ellenkezője tapasztalható (Rövid 2020: 232–233, Agócs és Balogh 2020: 38–40). Megfigyelhető, hogy a válás nagyobb mértékben csökkenti az élettel való elégedettséget, mint az özvegyesség (Czibere 2017: 33). Az egészségérzet és a biztonságérzet esetében alapvetően hasonló mintákat látunk kibontakozni, vagyis a párkapcsolatban élők és a magas gyermekvállalási hajlandósággal rendelkezők magas értékekről számolnak be (Pérez és Beaudet 1999: 21–32; R. Fedor 2019: 99–110; Pári et al. 2022: 176–177).

A közérzet és a politikai preferencia kapcsolata

Végezetül célszerű megnéznünk a közérzetmutatók és a politikai preferenciák közötti összefüggéseket is. Amennyiben az egyik legnépszerűbb részterületet, az elégedettséget/boldogságot vizsgáljuk, akkor két fő irány látszik: a kormánypárthoz kötődés és a boldogság közötti kapcsolat, valamint az egyes politikai oldalakhoz tartozó szavazók boldogságszintje közötti különbség. Ennek kapcsán fontos kiemelni, hogy a mindenkori kormánypártra szavazók boldogabbak, mint az ellenzéki pártokra szavazók, és ez kihat az egész választási ciklusra. Ráadásul minél közelebb érzik magukat a választók a pártjaikhoz, annál jobban kimutatható a kormánypárti és az ellenzéki pártokra szavazók boldogságszintje közötti különbség (Patkós és Farkas 2020: 1–22).

Szintén fontos kérdés ugyanakkor, hogy általánosságban kimutatható-e eltérés az egyes politikai oldalakhoz tartozó szavazók körében a boldogságszint vonatkozásában. E téren – különböző szempontokat vizsgálva – számos kutatást folytattak már le eddig. Az általános következtetés pedig az, hogy a konzervatív választók általában véve boldogabbak, mint baloldali-liberális társaik (Onraet et al. 2017: 3–8; Napier és Jost 2008: 570–571). Hasonló

kép rajzolódik ki az egészségérzet tekintetében is: a konzervatív választók hajlamosabbak jobb egészségi állapotról számot adni, mint liberális társaik (Subramanian et al. 2009: 455–457, Subramanian és Perkins 2010: 930–931). Érdekesség, hogy azok, akiknek rosszabb a szubjektív egészségi állapotuk, azok kevésbé mennek el szavazni, és ha mégis megteszik, akkor döntően rendszerellenes pártokra adják le a voksukat (Menon et al. 2025: 1–9).

Biztonságérzet kapcsán a kutatók gyakran azt vizsgálják, hogy van-e összefüggés a különböző (külső és belső) fenyegetések, valamint a politikai attitűd között. E téren sokan evidenciaként kezelik, hogy a jobboldali attitűddel rendelkezők sokkal érzékenyebbek a fenyegetésre. Ez alapján pedig dinamikus és egymást erősítő kapcsolatot feltételeznek közöttük (Onraet et al. 2014: 3–4). Azonban ez a kérdés komplexebb annál, mint azt korábban gondolták: habár tényleg létezik kapcsolat a politikai ideológia és a fenyegetés között, ez függ a fenyegetés/ideológia típusától és magától az adott országtól is. Ebből kifolyólag nem lehet evidenciaként kezelni a jobboldali politikai attitűd és a fenyegetés közötti kapcsolatot, hiszen például a gazdasági jellegű fenyegetések inkább a baloldali gazdasági ideológiával mutatnak összefüggést, míg a jobboldali politikai attitűd inkább az erőszakon alapuló fenyegetésekhez köthető (Brandt et al. 2021: 14–16, 34–40).

További kutatások szintén ezt az árnyaltabb megközelítést tartják indokoltnak, felhívva többek között arra a figyelmet, hogy a külső fenyegetések jellemzően jobboldali, míg a belső fenyegetések inkább baloldali politikai attitűdökhöz köthetők (Kteily és Brandt 2025: 507). Leginkább tehát a konkrét fenyegetés határozza meg az ahhoz kötődő politikai attitűdöt. Például az egészségüggyel, a környezetszennyezéssel vagy a vállalati visszaélésekkel kapcsolatos fenyegetések elsősorban a liberális politikai attitűddel mutatnak összefüggést, azt erősítik (Eade és Chang 2018: 1–9).

A politikai preferenciavizsgálatoknál érdemes néhány szót szólni azokról a kutatásokról, amelyek az egyének szubjektív értékelését elemzik a saját, valamint az ország dolgainak alakulásával kapcsolatban. Általánosságban elmondható, hogy az emberek jellemzően jobbnak látják a saját, mint az országuk helyzetét, függetlenül attól, hogy a felmérést kormánypárti vagy ellenzéki beállítottságú agytrösztök/közvéleménykutatók készítik. Ennek

hátterében elsősorban az áll, hogy az emberek a saját helyzetüket jobban meg tudják ítélni, mivel az a mindennapi személyes tapasztalatokon nyugszik. Ezzel szemben az ország helyzetének megítélésekor az emberek nem a valóságra, hanem annak a nyilvánosság különböző csatornáin keresztül érkező és az esetek többségében egyidejűleg értelmezett állapotára reflektálnak. Emellett az is szerepet játszhat az eltérésben, hogy az emberek általában úgy érzik, az életüket jobban tudják kontrollálni és nagyobb ráhatással vannak rá, mintsem, hogy érdemi befolyást tudjanak gyakorolni az ország sorsának alakulására (Roser és Ritchie 2018; Bernát és Gábos 2002: 387–388).

Az ilyen jellegű kutatások – a közvélemény-kutatások keretein belül – egyre nagyobb jelentőségre tesznek szert, mivel a mindenkori kormánypártoknak és az ellenzéki pártoknak egyaránt érdeke fűződik ahhoz, hogy a választók saját és az ország helyzetével kapcsolatos szubjektív értékítéletéről naprakész információkkal rendelkezzenek. Nem véletlen, hogy ma már a legtöbb közvéleménykutató/agytröszt – ha nem is rendszeresen – méri ezeket a mutatókat, legtöbbször valamilyen

politikai eseményhez kapcsolódva, például választások közeledtével, politikai botrányok kapcsán stb. Tekintettel arra, hogy a gazdasági szavazás jelensége Magyarországon is megfigyelhető, ezek hosszú távon jó indikátorai lehetnek a jövőben várható politikai folyamatoknak, beleértve a választások várható kimenetelét is, különösen, ha a kutatás a különböző szociodemográfiai jellemzőkre (pl. nem, életkor, lakóhely, iskolai végzettség) is kiterjed (Rajnai 2022: 161–185).

Összességében véve látható, hogy a fogalomhasználat terén megfigyelhető következetlenség, a különböző közérzetkutatások során alkalmazott mutatók vonatkozásában (egészen pontosan: hányféle közérzetmutató van tulajdonképpen?) meglévő viták és a közérzetmutatók megbízhatóságával kapcsolatos kritikák ellenére a szociológusok és más társadalomkutatók (pl. politológusok) számos szempontrendszer mentén vizsgálhatják a társadalmi folyamatokat. A következőkben megnézzük, hogy a KINCS közérzeti kutatásokból levonható megállapítások mennyiben egyeznek a szakirodalmi konszenzussal, és amennyiben nem, akkor mi magyarázza az eltérést.

Elemzés

Módszertan

A KINCS longitudinális trendvizsgálata 2020 novemberében indult. Az azóta eltelt közel öt évben hónapról hónapra¹ ugyanazon kérdések mentén vizsgáltuk a magyarok közérzetét. A kérdőíves felmérés minden esetben 1000 fő telefonos (CATI) megkérdezésével történt², az eredmények minden adatbázis esetében reprezentatívak a tizennyolc éves és idősebb lakosságra nem, kor, településtípus és iskolai végzettség szerint. Az adatokat az SPSS adatelemző program segítségével elemeztük. Az elemzés során a lakosság közérzetét hat tényező mentén vizsgáltuk (1. táblázat).

Mindezeket egy tízes skálán értékelték a válaszadók, ahol a magasabb értékek a pozitívabb, az alacsonyabb értékek pedig a negatívabb megítélést jelentik. A közérzetre vonatkozó tényezők összesített átlaga az általánosközérzet-mutató, amelyre a tanulmányunkban hivatkozunk. Az elemzés első felében az időbeli változásokra összpontosítunk és összehasonlítjuk az átlagos értékek változásait. Majd az elemzés második felében az adatbázisokon külön-külön elvégzett varianciaanalízisek (ANOVA) átlagaiból készítünk összesített közérzet-átlagokat demográfiai bontásokban.

¹ 2021 novemberében, 2022 márciusában és 2023 októberében nem történt adatfelvétel.

² Kivéve 2021. október, ahol $N = 500$ fő.

1. táblázat. A közérzet hat tényezője

Közérzetmutatók	Kérdések	Skála
Boldogságérzet	Egészében véve mennyire tartja boldognak saját magát?	10 fokú skála: a 10-es azt jelenti, hogy teljesen boldognak tartja magát, az 1-es pedig azt, hogy teljesen boldogtalanak
Élettel való elégedettség	Egészében véve Ön mennyire elégedett mostanában az életével?	10 fokú skála: a 10-es azt jelenti, hogy teljesen elégedett, az 1-es pedig azt, hogy teljesen elégedetlen
Egészségérzet	Egészében véve mennyire tartja egészségesnek saját magát?	10 fokú skála: a 10-es azt jelenti, hogy teljesen egészségesnek tartja magát, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem érzi magát egészségesnek
Biztonságérzet	Egészében véve mennyire érzi magát biztonságban?	10 fokú skála: a 10-es azt jelenti, hogy teljesen biztonságban érzi magát, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem érzi magát biztonságban
Saját dolgok alakulása	Egészében véve az Ön életében jól alakulnak a dolgai (saját családját, közvetlen környezetét, munkáját tekintve)?	10 fokú skála: a 10-es azt jelenti, hogy teljes mértékben jól alakul az élete, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem
Ország dolgainak alakulása	Egészében véve Ön szerint jól alakulnak az ország dolgai?	10 fokú skála: a 10-es azt jelenti, hogy teljes mértékben jól alakulnak, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem

Forrás: KINCS Omnibusz kutatások, 2020. november – 2025. augusztus. Bázis: teljes minta (N=1000), kivéve 2021. október (N = 500)

Általános közérzet

A közérzettel kapcsolatos hat tényező együttes átlagát tekintjük általánosközérzet-mutatónak. Az elmúlt közel öt év alatt a magyarok egy tízfokú skálán átlagosan 6,63-re értékelték a saját közérzetüket, azaz közepesen elégedettnek látták a helyzetüket a pandémia, a háború és a gazdasági nehézségek ellenére is. 2020-ban csak a novemberi és a decemberi értékekkel tudunk számolni, amelyeknek az általánosközérzet-átlaga 6,75. 2021-ben volt a legmagasabb ez az érték, amikor is az emberek átlagosan 6,78-ra osztályozták a közérzetüket. 2022-ben 6,65-re csökkent ez az érték, míg a vizsgált időszakban a 2023-as évben volt a legalacsonyabb (6,55). 2024-ben növekedésnek indult az általánosközérzet-mutatója (6,58), ezt követően stagnált a 2025 augusztusáig bezárólag (6,58). Látható tehát, hogy a tavalyi évhez képest számottevő változás nem történt.

A közel ötéves periódus átlagos általánosközérzet-értékénél (6,63) a válaszadók magasabb átlagot adtak a boldogságukra (7,34), a biztonságérzetre (7,16), az egészségi állapotukra (6,85), a saját dolgok alakulására (6,80) és az életükkel való

elégedettségükre (6,71); míg az összesített átlagnál alacsonyabb értéket csak az ország dolgaival való elégedettség kapott (4,93). A saját dolgok és az ország dolgainak a megítélése közötti kapcsolat összhangban van az elméleti részben tett megállapításunkkal, amely szerint az emberek a saját dolgok alakulásával alapvetően elégedettebbek szoktak lenni, mint az ország dolgainak a helyzetével. Amennyiben az ország dolgai nélkül vizsgáljuk az általánosközérzet-mutatót, akkor a közel öt év átlagos értéke 6,97.

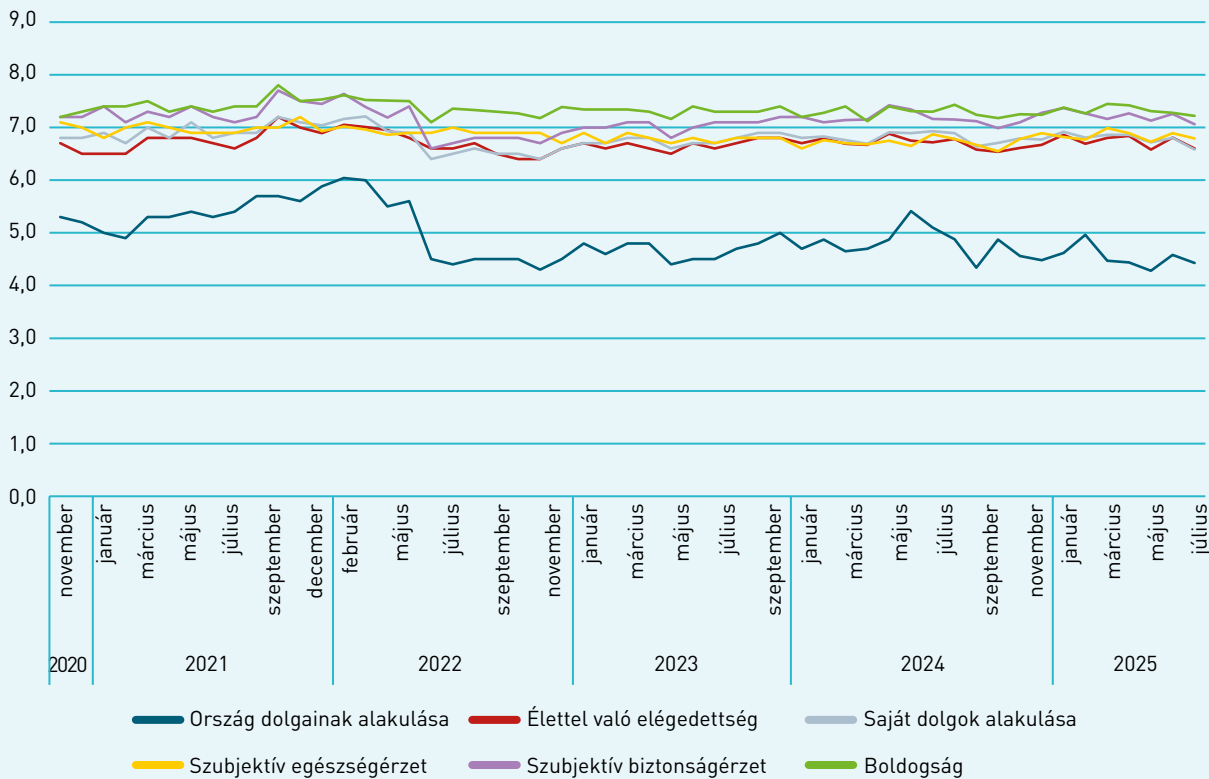
A magyarok a vizsgált közel ötéves periódus átlagát tekintve (2. ábra) kiemelkedően magas értékkel jellemezték a boldogságukat (7,34), amitől kissé elmarad az elégedettségérzetük (6,71). Éves összehasonlításban a boldogság és az elégedettségérzet is stabilnak mondható, vagyis az egyes évek között nem látható érdemi eltérés. Az emberek egészségi állapota (6,85) és biztonságérzete (7,16) is a pozitív tartományban maradt az elmúlt közel öt év során, annak ellenére, hogy olyan jelenségekkel kellett szembenézniük és megküzdíteniük, mint amilyen a koronavírus-járvány és a háborús fenyegetettség.

1. ábra. Az összesített közérzetmutatók (átlag)

Forrás: Omnibusz kutatások, 2020. november – 2025. augusztus. Bázis: teljes minta (N=1000), kivéve 2021. október (N = 500)

2. ábra. A közérzetmutatók átlagai

Forrás: Omnibusz kutatások, 2020. november – 2025. augusztus. Bázis: teljes minta (N = 1000), kivéve 2021. október (N = 500)

Az emberek biztonságérzete a járvány mérséklődése után, az erősödő gazdasági környezetben javult. A törés ezután következett be, amikor a háború

és a szankciók negatív hatásai már megjelentek az emberek életében (pl. emelkedő energiaárak), és az ezt követő időszakban jelentős elbizonytalanodás

történt. Arra a kérdésre, hogy egy tízes skálán hányasra értékeli a saját dolgainak, illetve az ország dolgainak alakulását, a saját dolgok tekintetében mindig sokkal optimistábbak voltak az emberek (az átlagérték: 6,80), miközben az ország dolgainak megítélése során negatívabbak (átlagérték: 4,93). A saját dolgok és az ország dolgainak alakulását leíró mutatók között nagyon jelentős, közel kétpontos a különbség. Ez arra enged következtetni, hogy habár a válaszadók tisztában voltak az országot sújtó nehézségekkel, azonban ez nem, vagy csak kevésbé jelent meg a saját életükben. Ebből kifolyólag a mindennapi életben sikerült ellensúlyozniuk a külső, tőlünk független jelenségekből és körülményekből fakadó negatív hatásokat.

Boldogságérzet

A vizsgált közel öt év során az emberek boldogságérzete tartósan magas tartományban mozgott, és viszonylag kis ingadozás volt rá jellemző. 2020-ban az év végi, novemberi és decemberi adatok esetében kapjuk a legalacsonyabb átlagos értéket (7,20). A teljes éveket figyelembe véve 2021-ben voltak a legboldogabbak az emberek (7,43), és 2024-ben a legkevésbé boldogok, de továbbra is magas átlagos értéket adva (7,27). 2022-ben (7,38) és 2023-ban (7,34) kis mértékű csökkenések voltak megfigyelhetők a boldogságátlagokban, míg 2025-ben (augusztusig bezárólag) növekedett az emberek boldogságérzete (7,32).

Ha a demográfiai háttérváltozók mentén vizsgáljuk a közel öt éves periódus összesített átlagait (2. táblázat), akkor azt láthatjuk, hogy nincsenek számottevő különbségek az emberek boldogságában a nemük és a lakóhelyük alapján. A településtípus és a boldogság közötti kapcsolat a szakirodalom szerint is ambivalens (Sørensen 2021, Urbančíková 2025), amelyet jelen eredményünk is alátámaszt. Ahogy korábban írtunk róla, a fejlettebb országokban a vidéken élők, míg a fejlődő országokban a városokban élők jelölték meg magasabb boldogság szintet. Szintén nincs számottevő különbség az alapján, hogy valakinek van vagy nincs gyermeke, illetve hogy ha van gyermeke, akkor a boldogság kevésbé függ a gyermekszámtól, viszont a kiskorú gyermek nevelése növeli a boldogságot. Azok a válaszadók, akiknek van tizenhét év alatti gyermekük, magasabbra értékelték a boldogságukat (7,88), mint azok, akiknek nincs tizenhét év alatti gyermekük (7,04). Ezek az eredményeink megfelelnek

a szakirodalomnak, amely szerint maga a gyermekvállalás növeli az egyének boldogságát, de minél több idő telik el a gyermekvállalást követően, ez a hatás annál jobban veszíthet a jelentőségéből, és jellemzően az egyének boldogság szintje visszaáll a gyermekvállalást megelőző mértékre (Pertold-Gebicka és Spolcova 2020, Hudde és Jacob 2025). Az életkor tekintetében is jelentős különbségeket találtunk, és azt az összefüggést, hogy minél fiatalabb a válaszadó, annál nagyobb boldogságról számolt be. Ez az eredmény némiképp ellentmond az elméleti részben felvázoltakkal, amelyekben egyrészt a fiatalok nagyobb boldogságára, másrészt az idősek nagyobb boldogságára hívtuk fel a figyelmet, miközben az életközépi időszakokat általánosságban egy visszaesés jellemzi a boldogság szintjét tekintve (Laaksonen 2018). A legmagasabb iskolai végzettség esetében annál boldogabbnak tekintette magát a válaszadó, minél magasabb volt az iskolai végzettsége. A családi állapot alapján a legboldogabbak a házas válaszadók (7,84), őket követik szorosán az élettársi kapcsolatban élők (7,77), míg az egyedülállók (6,84), elváltak (6,60) és az özvegyek (6,28) lényegesen alacsonyabb átlaggal értékelték a boldogságukat. Ez az eredményünk teljes mértékben megfelel a szakirodalomnak, amely szintén hangsúlyozza a boldogság és a nagyobb elköteleződéssel járó, tartós párkapcsolati formák, valamint az ezekhez, elsősorban a házassághoz szorosan kapcsolódó gyermekvállalás és gyermeknevelés közötti pozitív kapcsolatot (Pertold-Gebicka és Spolcova 2020, Rövid 2020, Agócs és Balogh 2020, Balog és Szalai 2021, Hudde és Jacob 2025). Ugyanakkor a mi eredményeink szerint az elváltak boldogabbak, mint az özvegyek, mely eredménnyel ellentétes hatást állapítottunk meg az elméleti részben. A munkaerőpiaci státusz alapján kiemelkedően a legboldogabbak a cseden, gyesen, gyeden vagy gyeten lévő válaszadók (8,31). Őket követik a kiskorú, azaz tizenhét év alatti gyermeket nevelők (7,88), a dolgozók (7,63) és a tanulók (7,62), valamint egy újabb csökkenéssel a munkanélküliek (6,72) és a nyugdíjasok (6,82). A szubjektív anyagi helyzet esetében egy logikus összefüggést tudtunk megállapítani: minél jobbnak ítéli meg a válaszadó az anyagi helyzetét, annál boldogabbnak érzi magát. Mindez az elméleti részben leírtakkal is párhuzamba állítható, ahol szintén az anyagi helyzet és a boldogság közötti kapcsolat jelentőségéről írtunk (Nagy et al. 2022, Takács 2005).

2. táblázat. A boldogságérzet átlagai

Nem	Férfi	7,38
	Nő	7,31
Életkor	18–29 éves	7,75
	30–49 éves	7,6
	50–65 éves	7,09
	65+ éves	6,83
Településtípus	Budapest	7,35
	Megyeszékhely / megyei jogú város	7,35
	Város	7,35
	Község, nagyközség	7,33
Legmagasabb iskolai végzettség	Alapfokú	7,05
	Középfokú	7,45
	Felsőfokú	7,73
Gyermeknevelés	Van gyermeke	7,37
	Nincs gyermeke	7,27
	Egy gyermek	7,33
	Két gyermek	7,37
	Három vagy több gyermek	7,42
	Nincs tizennyolc év alatti gyermeke	7,04
	Van tizennyolc év alatti gyermeke	7,88
Családi állapot	Egyedülálló	6,84
	Élettársi kapcsolatban él	7,77
	Házas	7,84
	Elvált	6,6
	Özvegy	6,28
Munkaerőpiaci státusz	Dolgozik	7,63
	Munkanélküli	6,72
	Csedén, gyesen, gyeten van	8,31
	Tanuló	7,62
	Nyugdíjas	6,82
Politikai pártpreferencia	Kormánypárti	7,6
	Ellenzéki	7,01
	Ismeretlen pártpreferencia	7,4
Szubjektív anyagi helyzet	Gondok nélkül élnek	8,27
	Beosztással jól kijönnek	7,79
	Épphogy kijönnek a havi jövedelmükből	6,85
	Hónapról hónapra anyagi gondjaik vannak	5,94
	Nélkülözések között élnek	5,11
Vallásos önbesorolás	Vallásos, az egyház tanítását követi	7,72
	Vallásos a maga módján	7,26
	Nem tudja megmondani, hogy vallásos-e vagy sem	6,91
	Nem vallásos	7,23
	A vallást önbecsapásnak tartja, ateista	6,84

Forrás: Omnibusz kutatások, 2020. november – 2025. augusztus. Bázis: teljes minta (N = 1000), kivéve 2021. október (N = 500)

A vallásosság tekintetében pedig eredményeink szerint az egyház tanításait követők a legboldogab-
bak (7,72). Őket követik a maguk módján vallásosak (7,26) és a nem vallásosak (7,23), míg a legkevésbé boldogok azok, akik nem tudják megmondani, hogy vallásosak-e vagy sem (6,91) és a vallást önbecsapásnak tartó ateisták (6,84). A politikai preferenciák mentén is kirajzolódtak különbségek, amelyek alapján a kormánypárti válaszadók a legboldogab-
bak (7,60), őket követik az ismeretlen pártpreferenciájúak (7,40), és végül a legkevésbé boldogok az ellenzéki válaszadók (7,01). Ez az eredményünk teljes mértékben megfelel a szakirodalomnak, amely egyrészt a kormánypárti szavazók, másrészt a konzervatív szavazók nagyobb boldogságszintjéről ír-
nak (Patkós és Farkas 2020).

Összességében elmondható, hogy a legboldogab-
bak a tizennyolc és huszonkilenc év közötti fiatalok, a felsőfokú végzettségűek, a házasok, a cseden, gyesen, gyeden és gyeten lévők, az anyagi értelemben gondok nélkül élők, az egyház tanításait követő vallásosak és akiknek van tizennyolc év alatti gyermekük.

Élettel való elégedettség

A vizsgált közel öt év során az emberek élettel való elégedettsége tartósan és viszonylag magas szinten volt, és nagyon kis ingadozás jellemezte. A 2020. novemberi és decemberi adatok esetében volt megfigyelhető a legalacsonyabb átlagos érték (6,65), míg 2021-ben voltak a legelégedettebbek az emberek (6,75). A további évek átlagai e között a két érték között mozognak (2022: 6,72; 2023: 6,66; 2024: 6,71; 2025 augusztusig: 6,73).

A demográfiai háttérváltozók mentén vizsgálva a közel öt éves periódus összesített átlagait (3. táblázat) azt láthatjuk, hogy nincsenek lényegi különbségek a válaszadók elégedettségében nem és a településtípus szerint, amely eredmény némileg ellentmond az elméleti részünkben leírtakkal, ahol a városban élők jellemzően nagyobb elégedettségére hivatkoztunk (Sørensen 2021, Urbančíková 2025), miközben kifejtettük a boldogság és az elégedettség között lehetséges fogalmi átfedéseket, illetve a lakóhely és a boldogság ambivalensnek mondható kapcsolatát. A boldogsághoz hasonlóan kis eltérés van aszerint, hogy valakinek van vagy nincs gyermeke, illetve hogy hány gyermeke van, viszont a kiskorú gyermeket nevelők elégedettebbek az életükkel, mint azok, akiknek nincs tizennyolc év alatti gyermekük.

Az életkor tekintetében is jelentős különbségek voltak, és a fiatalabb válaszadók elégedettebbek voltak az életükkel, mint az idősebbek. Eredményeink szerint a fiatalok a legelégedettebbek, őket követik a harminc és negyvenkilenc év közöttiek; az ötven év felettiak hasonló elégedettségről számoltak be. A szakirodalom U alakú, elégedettséggel kapcsolatos életkorgörbéjének ellentmond ez az eredmény, és jobban hasonlít arra a hivatkozott eredményre, amely szerint húsz és ötvenöt éves kor között azonos elégedettségről számolnak be az egyének (Kutubaeva 2019). Az eredményeinknél az eltérő életkori bontások miatt nem rajzolódhat ki teljes mértékben, de tizennyolc és negyvenkilenc év között hasonló elégedettségről számoltak be a válaszadóink.

A magasabb iskolai végzettségűek elégedettebbek voltak az életükkel, mint az alacsonyabb iskolai végzettségűek. A családi állapot szerint a legelégedettebbek a házasok (7,01) és az élettársi kapcsolatban élők (6,83) voltak. Őket követték az egyedülélők (6,50), az elváltak (6,13) és az özvegyek (6,21). A munkaerőpiaci státusz alapján a legelégedettebbek a cseden, gyesen, gyeden és gyeten lévők (7,45) és a tanulók (7,32) voltak. A dolgozók elégedettsége (6,94) még meghaladta az átlagos értéket, míg a nyugdíjasoké (6,39) és a munkanélkülieké (5,70) elmaradt ettől.

A szubjektív anyagi helyzet esetében szintén egy logikus összefüggés rajzolódott ki, amely szerint minél jobbnak ítéli meg a válaszadó az anyagi helyzetét, annál elégedettebb az életével. Ezen eredményünk szintén megfelel az elméleti részben felvázolt összefüggéseknek, amelynek során a boldogsághoz hasonlóan az elégedettség és az anyagi helyzet között is pozitív kapcsolat figyelhető meg (Pew Research Center 2014). A vallásosság esetén pedig azt találtuk, hogy az egyház tanításait követők a legelégedettebbek az életükkel (7,21). Őket követik a maguk módján vallásosak (6,64), a nem vallásosak (6,53), és azok, akik nem tudják megmondani, hogy vallásosak-e vagy sem (6,51). A legkevésbé azok elégedettek az életükkel, akik a vallást önbecsapásnak tartják és ateisták (6,08). A politikai preferenciák szerint is találtunk eltéréseket. A kormánypárti válaszadók a legelégedettebbek (7,22), őket követik az ismeretlen pártpreferenciájúak (6,75), az ellenzéki válaszadók pedig a legkevésbé elégedettek az életükkel (6,09).

3. táblázat. Az étellel való elégedettség átlagai

Nem	Férfi	6,77
	Nő	6,65
Életkor	18–29 éves	7,14
	30–49 éves	6,82
	50–65 éves	6,46
	65+ éves	6,49
Településtípus	Budapest	6,84
	Megyeszékhely / megyei jogú város	6,77
	Város	6,68
	Község, nagyközség	6,62
Legmagasabb iskolai végzettség	Alapfokú	6,36
	Középfokú	6,82
	Felsőfokú	7,20
Gyermeknevelés	Van gyermeke	6,68
	Nincs gyermeke	6,80
	Egy gyermek	6,70
	Két gyermek	6,71
	Három vagy több gyermek	6,59
	Nincs tizennyolc év alatti gyermeke	6,47
	Van tizennyolc év alatti gyermeke	6,97
Családi állapot	Egyedülálló	6,50
	Élettársi kapcsolatban él	6,83
	Házas	7,01
	Elvált	6,13
	Özvegy	6,21
Munkaerőpiaci státusz	Dolgozik	6,94
	Munkanélküli	5,70
	Csedén, gyesen, gyeden, gyeten van	7,45
	Tanuló	7,32
	Nyugdíjas	6,39
Politikai pártpreferencia	Kormánypárti	7,22
	Ellenzéki	6,09
	Ismeretlen pártpreferencia	6,75
Szubjektív anyagi helyzet	Gondok nélkül élnek	8,11
	Beosztással jól kijönnek	7,28
	Épphogy kijönnek a havi jövedelmükből	5,96
	Hónapról hónapra anyagi gondjaik vannak	4,90
	Nélkülözések között élnek	3,74
Vallásos önbesorolás	Vallásos, az egyház tanítását követi	7,21
	Vallásos a maga módján	6,64
	Nem tudja megmondani, hogy vallásos-e vagy sem	6,51
	Nem vallásos	6,53
	A vallást önbecsapásnak tartja, ateista	6,08

Forrás: Omnibusz kutatások, 2020. november – 2025. augusztus. Bázis: teljes minta (N = 1000), kivéve 2021. október (N = 500)

Összességében elmondható, hogy az életükkel a legegészedettebbek a tizennyolc és huszonkilenc év közötti fiatalok, a felsőfokú végzettségűek, a házások; a csenden, gyesen, gyeden és gyeten lévők; a tanulók, az anyagi értelemben gondok nélkül élők, az egyház tanításait követő vallásosak és akiknek van tizennyolc év alatti gyermekük. Továbbá alacsonyabb, de az átlagnál jelentősen magasabb elégedettségről számoltak be a dolgozók, a beosztással anyagilag jól kijövők és a kormánypárti válaszadók.

Egészségi állapot

A vizsgált közel öt év során az emberek egészségérzetét viszonylag magas szint és kis ingadozás jellemezte. A 2020. novemberi és decemberi adatok esetében volt megfigyelhető a legmagasabb átlagos érték (7,10), míg 2021-ben (6,98) és 2022-ben (6,91) valamennyivel a 7-es érték alá csökkentek az átlagok. A további évek előbb egy lassú csökkenést mutattak 2023-ban (6,78) és 2024-ben (6,72), majd 2025 augusztusáig az átlagérték emelkedett (6,85). A demográfiai háttérváltozók mentén jelentős különbségeket találunk az egészségérzet tekintetében a közel ötéves periódust vizsgálva (4. táblázat). Nemek szerint a férfiak (7,00) egészségesebbnek gondolják magukat, mint a nők (6,72). A lakóhely szerint pedig azt láthatjuk, hogy minél nagyobb településtípuson él a válaszadó, annál egészségesebbnek érzi magát. A kiskorú gyermeket nevelők egészségérzete átlagosan magasabb, mint azoké, akik nem nevelnek kiskorú gyermeket (van tizennyolc év alatti gyermeke: 7,51, nincs tizennyolc év alatti gyermeke: 6,12).

Természetesen, ahogy a szakirodalomból is kiolvasható, az életkor esetében is jelentős különbségeket találunk az egészség tekintetében: minél fiatalabb volt a válaszadó, annál egészségesebbnek érezte magát (Josefsson et al. 2016, Fábián et al. 2022). A magasabb iskolai végzettségűek jobb egészségről számoltak be, mint az alacsonyabb iskolai végzettségűek. A családi állapot alapján a legegészedettebbek az élettársi kapcsolatban élők (7,28) és az egyedülállók (7,14) voltak. Őket követték a házások (6,94), az elváltak (6,44) és az özvegyek (5,65). A munkaerőpiaci státusz alapján a legegészedettebbek a csenden, gyesen, gyeden és gyeten lévők (7,89) és a tanulók (7,77) voltak. A dolgozók szubjektív egészsége (7,41) is meghaladta az átlagos értéket, míg a munkanélkülieké (6,72) és a nyugdíjasoké (5,72) elmaradt ettől.

A szubjektív anyagi helyzet esetében szintén logikus és nagyon jelentős eltéréseket találunk,

amelyek szerint minél jobbnak ítéli meg a válaszadó az anyagi helyzetét, annál egészségesebbnek tartja magát (gondok nélkül élők: 9,13; beosztással jól kijövők: 7,30; a havi jövedelmekből épphogy kijövők: 6,28; hónapról hónapra anyagi gondokkal küzdők: 5,58; nélkülözések között élők: 4,88). Ezen eredményünk is teljesen párhuzamba hozható az elméleti részben leírtakkal, ahol kifejtettük a szoros, pozitív kapcsolatot az anyagi helyzet és az egészség között (Kopp és Martos 2011, Vokó 2011). A vallásosság esetén pedig azt találtuk, hogy a vallást önbecsapásnak tartó ateisták (6,61) a legkevésbé egészségesegek a saját megítélésük alapján. A politikai preferenciák szerint nem találtunk jelentős eltéréseket (kormánypártiak: 6,90; ismeretlen pártpreferenciájúak: 6,76), mely eredmények ellentmondanak azoknak az elméleti részben tett szakirodalmi megállapításainkkal, amelyek szerint a konzervatív beállítottságú egyének jellemzően jobb egészségérzetről számolnak be (Subramanian és Perkins 2010: 930–931; Subramanian et al. 2009: 455–457).

Összességében elmondható, hogy az egészségérzet alapvetően az életkor befolyásolja a legnagyobb mértékben, a legjobb szubjektív egészséggel rendelkeznek a tizennyolc és huszonkilenc év közötti fiatalok, a felsőfokú végzettségűek; a csenden, gyesen, gyeden és gyeten lévők; a tanulók, az anyagi értelemben gondok nélkül élők és azok, akiknek van tizennyolc év alatti gyermekük. Továbbá alacsonyabb, de az átlagnál jelentősen magasabb egészségérzetről számoltak be a harminc és negyvenkilenc év közöttiek, a fővárosiak, a gyermektelenek, az élettársi kapcsolatban élők, a dolgozók és a beosztással anyagilag jól kijövők.

Biztonságérzet

A vizsgált közel öt év során az emberek biztonságérzetét magas szint és állandóság jellemezte. A legalacsonyabb érték 2022-ben (7,04) és 2023-ban (7,07) volt, de ezekben az években is a 7-es átlagérték feletti értékekről beszélhetünk. Ezt megelőzően 2020-ban (7,15) és 2021-ben (7,30), illetve ezt követően, 2024-ben (7,19) és 2025-ben (7,23) is magasabb értékekkel találkozhatunk.

A demográfiai háttérváltozók mentén különbségeket találunk a biztonságérzet tekintetében a közel ötéves periódust vizsgálva (5. táblázat). Ugyanakkor nem találtunk jelentős különbségeket a lakóhely és a gyermekszám szerint, bár kétségtelenül a falun élők és a nagycsaládosok értékei voltak a legmagasabbak.

4. táblázat. Az egészségérzet átlagai

Nem	Férfi	7,00
	Nő	6,72
Életkor	18–29 éves	7,84
	30–49 éves	7,38
	50–65 éves	6,39
	65+ éves	5,82
Településtípus	Budapest	7,13
	Megyeszékhely / megyei jogú város	6,94
	Város	6,78
	Község, nagyközség	6,69
Legmagasabb iskolai végzettség	Alapfokú	6,32
	Középfokú	7,10
	Felsőfokú	7,50
Gyermeknevelés	Van gyermeke	6,65
	Nincs gyermeke	7,36
	Egy gyermek	6,82
	Két gyermek	6,60
	Három vagy több gyermek	6,56
	Nincs tizennyolc év alatti gyermeke	6,12
	Van tizennyolc év alatti gyermeke	7,51
Családi állapot	Egyedülálló	7,14
	Élettársi kapcsolatban él	7,28
	Házasságban	6,94
	Elvált	6,44
	Özvegy	5,65
Munkaerőpiaci státusz	Dolgozik	7,41
	Munkanélküli	6,72
	Csedén, gyeseen, gyeden, gyeten van	7,89
	Tanuló	7,77
	Nyugdíjas	5,72
Politikai pártpreferencia	Kormánypárti	6,90
	Ellenzéki	6,76
	Ismeretlen pártpreferencia	6,96
Szubjektív anyagi helyzet	Gondok nélkül élnek	9,13
	Beosztással jól kijönnek	7,30
	Épphogy kijönnek a havi jövedelmükből	6,28
	Hónapról hónapra anyagi gondjaik vannak	5,58
	Nélkülözések között élnek	4,88
Vallásos önbesorolás	Vallásos, az egyház tanítását követi	6,90
	Vallásos a maga módján	6,70
	Nem tudja megmondani, hogy vallásos-e vagy sem	7,05
	Nem vallásos	6,90
	A vallást önbecsapásnak tartja, ateista	6,61

Forrás: Omnibusz kutatások, 2020. november – 2025. augusztus. Bázis: teljes minta (N = 1000), kivéve 2021. október (N = 500)

Előbbi a szakirodalom tükrében meglepő, ugyanis abban a legtöbb esetben a vidékies környezet és a biztonságérzet közötti pozitív kapcsolatot emelik ki (Ruijsbroek et al. 2015, Dusek 2015, Azevedoa et al. 2021). A nemek alapján elmondható, hogy a férfiak (7,32) biztonságérzete magasabb, mint a nőké (7,02). Nagyobb a biztonságérzete azoknak a válaszadóknak, akiknek nincs gyermeke (7,39), mint a gyermekeseknek (7,07); viszont a kiskorú gyermeket nevelők nagyobb biztonságban érzik magukat, mint azok, akiknek nincs kiskorú gyermeke (van tizennyolc év alatti gyermeke: 7,26; nincs tizennyolc év alatti gyermeke: 6,94).

Az életkor tekintetében is jelentős különbségeket találtunk a biztonságérzet esetében: a legnagyobb biztonságban a tizennyolc–huszonkilenc évesek érezték magukat (7,83), míg a legkevésbé az ötven–hatvanöt évesek (6,80). Azaz egy U alakú görbe rajzolódott ki, ahol is az életközépi mélypont után idősebb korban újra emelkedik a biztonságérzet. A szakirodalomban elsősorban a lefelé irányuló tendenciákra hívtuk fel a figyelmet, amely szerint az életkor előrehaladtával csökken a biztonságérzet (Azevedoa et al. 2021), ugyanakkor amint az elméleti részben is felhívtuk a figyelmet arra, hogy a vidékies lakókörnyezet az idősebb korban is növelheti a biztonságérzetet az urbánusabb környezettel szemben (Marković és Filipović 2025). A legmagasabb iskolai végzettség kapcsán azt láthatjuk, hogy minél magasabb a válaszadó végzettsége, annál nagyobb biztonságban érzik magukat. A családi állapot alapján a legnagyobb biztonságban a házasok (7,28) és az élettársi kapcsolatban élők (7,26) érzik magukat. Őket követik nem sokkal lemaradva az egyedülállók (7,21), míg az özvegyek (6,88) és az elváltak (6,62) átlagai jelentősen alacsonyabbak. Ez az eredményünk teljesen megfelel a szakirodalomnak, amely szintén a tartós párkapcsolati formák biztonság-növelő hatására hívja fel a figyelmet (Pérez és Beaudet 1999, R. Fedor 2019, Pári et al. 2022). A munkaerőpiaci státusz alapján a legnagyobb biztonságról a tanulók (7,92) és a csenden, gyesen, gyeden és gyeten lévők (7,73) számoltak be. Őket követik a dolgozók (7,24), a nyugdíjasok (7,00) és a munkanélküliek (6,64).

A szubjektív anyagi helyzet esetében azt az összefüggést találtuk, hogy minél jobbnak ítéli meg a válaszadó az anyagi helyzetét, annál nagyobb biztonságban érzik magukat, amely eredmény megfelel a szakirodalom korábban felvázolt megállapításainak (Róbert 2020). A vallásosság mentén pedig azt tudjuk megállapítani,

hogy minél inkább vallásos a válaszadó, annál nagyobb biztonságban érzik magukat. E szerint az egyház tanításait követők (7,62) érzik magukat a legnagyobb biztonságban. A politikai preferenciák alapján is találtunk eltéréseket: a kormánypárti válaszadók érzik magukat a legnagyobb biztonságban (7,77), míg a legkevésbé az ellenzéki válaszadók (6,43), miközben az ismeretlen pártpreferenciájúak átlagértéke a kettő között helyezkedik el (7,02).

Összességében elmondható, hogy a legnagyobb biztonságban a tizennyolc és huszonkilenc év közötti fiatalok, a csenden, gyesen, gyeden és gyeten lévők, a tanulók, az anyagi értelemben gondok nélkül élők, az egyház tanításait követők és a kormánypárti válaszadók érzik magukat. Továbbá alacsonyabb, de az átlagnál magasabb biztonságérzetről számoltak be a férfiak, a felsőfokú végzettségűek, a házasok, az élettársi kapcsolatban élők, a dolgozók, a beosztással anyagilag jól kijövők és azok, akiknek van tizennyolc év alatti gyermeke.

Saját dolgok alakulása

A vizsgált közel öt év során az emberek a saját dolgaik alakulását illetően viszonylag magas szintről és állandóságról számoltak be. 2020-ban (6,85) és 2021-ben (6,93) voltak a legmagasabbak az átlagok, míg az azt követő éveket az állandóság jellemezte (2022: 6,75; 2023: 6,74; 2024: 6,81; 2025: 6,79).

A demográfiai háttérváltozók mentén találtunk különbségeket a saját dolgok alakulását illetően a közel öt éves periódust vizsgálva (6. táblázat). Ugyanakkor nem találtunk jelentős különbségeket a nem, a településtípus és a gyermekszám tekintetében.

Az életkor esetében viszont jelentős különbségeket találtunk a saját dolgok alakulásának az esetében: a legjobban a tizennyolc–huszonkilenc éveseknek alakultak a saját dolgaik (7,18), míg a legkevésbé az ötven–hatvanöt éveseknek (6,57). Az iskolai végzettség kapcsán azt láthatjuk, hogy minél magasabb a válaszadó végzettsége, annál jobban alakulnak a saját dolgai. A családi állapotok közül a legjobban a házasoknak (7,06) alakulnak a saját dolgaik. Őket követik az élettársi kapcsolatban élők (6,86), míg kevésbé jól alakul a saját dolgokról az özvegyek (6,58), az egyedülállók (6,57) és az elváltak (6,26) számoltak be.

A munkaerőpiaci státusz alapján a legjobban a tanulóknak (7,34) és a csenden, gyesen, gyeden és gyeten lévőknek (7,20) alakulnak a saját dolgaik, míg őket követik a dolgozók (6,93), a nyugdíjasok (6,72) és a munkanélküliek (5,83).

5. táblázat. A biztonságérzet átlagai

Nem	Férfi	7,32
	Nő	7,02
Életkor	18–29 éves	7,83
	30–49 éves	7,12
	50–65 éves	6,80
	65+ éves	7,11
Településtípus	Budapest	7,11
	Megyeszékhely / megyei jogú város	7,17
	Város	7,13
	Község, nagyközség	7,20
Legmagasabb iskolai végzettség	Alapfokú	7,03
	Középfokú	7,21
	Felsőfokú	7,32
Gyermekevelés	Van gyermeke	7,07
	Nincs gyermeke	7,39
	Egy gyermek	7,05
	Két gyermek	7,06
	Három vagy több gyermek	7,09
	Nincs tizennyolc év alatti gyermeke	6,94
	Van tizennyolc év alatti gyermeke	7,26
Családi állapot	Egyedülálló	7,21
	Élettársi kapcsolatban él	7,26
	Házasságban él	7,28
	Elvált	6,62
	Özvegy	6,88
Munkaerőpiaci státusz	Dolgozik	7,24
	Munkanélküli	6,64
	Csedén, gyeseen, gyeden, gyeten	7,73
	Tanuló	7,92
	Nyugdíjas	7,00
Politikai pártpreferencia	Kormánypárti	7,77
	Ellenzéki	6,43
	Ismeretlen pártpreferencia	7,02
Szubjektív anyagi helyzet	Gondok nélkül élnek	8,34
	Beosztással jól kijönnek	7,60
	Épphogy kijönnek a havi jövedelmükből	6,52
	Hónapról hónapra anyagi gondjaik vannak	5,78
	Nélkülözések között élnek	4,98
Vallásos önbesorolás	Vallásos, az egyház tanítását követi	7,62
	Vallásos a maga módján	7,07
	Nem tudja megmondani, hogy vallásos-e vagy sem	6,96
	Nem vallásos	6,82
	A vallást önbecsapásnak tartja, ateista	6,51

Forrás: Omnibusz kutatások, 2020. november – 2025. augusztus. Bázis: teljes minta (N = 1000), kivéve 2021. október (N = 500)

6. táblázat. A saját dolgok alakulásának az átlagai

Nem	Férfi	6,84
	Nő	6,78
Életkor	18–29 éves	7,18
	30–49 éves	6,78
	50–65 éves	6,57
	65+ éves	6,83
Településtípus	Budapest	6,8
	Megyeszékhely / megyei jogú város	6,83
	Város	6,81
	Község, nagyközség	6,79
Legmagasabb iskolai végzettség	Alapfokú	6,64
	Középfokú	6,86
	Felsőfokú	7,05
Gyermekevelés	Van gyermeke	6,82
	Nincs gyermeke	6,77
	Egy gyermek	6,77
	Két gyermek	6,82
	Három vagy több gyermek	6,78
	Nincs 18 év alatti gyermeke	6,72
	Van 18 év alatti gyermeke	6,93
Családi állapot	Egyedülálló	6,57
	Élettársi kapcsolatban él	6,86
	Házas	7,06
	Elvált	6,26
	Özvegy	6,58
Munkaerőpiaci státusz	Dolgozik	6,93
	Munkanélküli	5,83
	Csedén, gyesen, gyeden, gyeten	7,20
	Tanuló	7,34
	Nyugdíjas	6,72
Politikai pártpreferencia	Kormánypárti	7,42
	Ellenzéki	6,07
	Ismeretlen pártpreferencia	6,71
Szubjektív anyagi helyzet	Gondok nélkül élnek	7,88
	Beosztással jól kijönnek	7,18
	Épphogy kijönnek a havi jövedelmükből	6,07
	Hónapról hónapra anyagi gondjaik vannak	5,28
	Nélkülözések között élnek	4,18
Vallásos önbesorolás	Vallásos, az egyház tanítását követi	7,30
	Vallásos a maga módján	6,77
	Nem tudja megmondani, hogy vallásos-e vagy sem	6,56
	Nem vallásos	6,57
	A vallást önbecsapásnak tartja, ateista	6,16

Forrás: Omnibusz kutatások, 2020. november – 2025. augusztus. Bázis: teljes minta (N = 1000), kivéve 2021. október (N = 500)

A kiskorú gyermeket nevelők is jobbnak ítélték meg a saját dolgaik alakulását (6,93), mint azok a gyermekek, akiknek már nem tizennyolc év alatti a gyermekük (6,72).

A szubjektív anyagi helyzet esetében azt az összefüggést találtuk, hogy minél jobb a válaszadó anyagi helyzete, annál inkább elégedett a saját dolgainak az alakulásával. A vallásosság alapján az egyház tanításait követőknek (7,30) alakulnak legjobban a saját dolgaik. A vallást önbecsapásnak tartó ateisták (6,16) elégedettek a legkevésbé a saját dolgaik alakulásával. A politikai preferenciák alapján is találtunk különbségeket: a kormánypárti válaszadók (7,42) érzik a leginkább úgy, hogy jól alakulnak a saját dolgaik, miközben az ismeretlen pártpreferenciájúak kevésbé (6,71) érzik így, míg az ellenzékiek a legkevésbé (6,07).

Összességében elmondható, hogy a tizennyolc és huszonkilenc év közötti fiataloknak; a felsőfokú végzettségűeknek, a házasoknak; a csenden, gyesen, gyeden és gyeten lévőknek; a tanulóknak, az anyagi értelemben gondok nélkül élőknek, az egyház tanításait követőknek és a kormánypárti válaszadóknak alakultak a legjobban saját dolgaik a saját bevallásuk alapján. Továbbá alacsonyabb, de az átlagnál magasabb átlagokat kaptunk a dolgozóktól, a beosztással anyagilag jól kijövőktől és azoktól, akiknek van tizennyolc év alatti gyermeke.

Az ország dolgainak alakulása

A vizsgált közel öt év során az emberek az ország dolgainak alakulását illetően valamelyest csökkenő átlagokat adtak meg. 2020-ban (5,45) és 2021-ben (5,35) ítélték a legjobbnak az emberek az ország dolgait, míg ezt követően két éven keresztül csökkentek ezek az értékek (2022: 5,06; 2023: 4,67). Majd ezt követően, 2024-ben javult az ország dolgainak a megítélése (4,83), ugyanakkor 2025-ben augusztusig nézve az adatokat, újra csökkenés tapasztalható (4,53).

A demográfiai háttérváltozók mentén találtunk különbségeket az ország dolgainak alakulásában a közel ötéves periódust vizsgálva (7. táblázat), legpozitívabbnak a kormánypártiak, a vallásosok és az idősebbek bizonyultak. Ugyanakkor hasonlóan ítélik meg az ország dolgait a férfiak és a nők. Szintén nincsenek jelentős különbségek a gyermekszámokat illetően, ugyanakkor a gyermekek jobbnak látják az ország dolgait (5,06), mint a gyermektelenek (4,58). Különbségeket találtunk

a településtípusok tekintetében is: minél kisebb településen él a válaszadó, annál inkább elégedett az ország dolgaival.

Az életkor esetében is jelentős különbségeket találtunk az ország dolgainak a megítélésében. Minél idősebb a válaszadó, annál jobbnak ítéli meg az ország dolgainak alakulását. Az iskolai végzettség kapcsán azt láthatjuk, hogy minél magasabb a válaszadó végzettsége, annál rosszabbnak ítéli meg az ország dolgait. A családi állapotokat figyelembe véve az ország dolgait a legjobbnak az özvegyek látják (5,46), őket követik a házasok (5,06), az elváltak (4,87), az élettársi kapcsolatban élők (4,57) és az egyedülállók (4,64). A munkaerőpiaci státusz alapján a legjobbnak a nyugdíjasok ítélik meg az ország helyzetét (5,41). A többi csoportnak hasonló az átlagértékei, de közülük a leginkább a csenden, gyesen, gyeden és gyeten lévők az elégedettek (4,81). Őket követik a dolgozók (4,72), a munkanélküliek (4,65) és a tanulók (4,52).

A szubjektív anyagi helyzet esetében a korábbiakhoz hasonló kapcsolatot találtunk: minél jobbnak ítéli a válaszadó az anyagi helyzetét, annál elégedettebb az ország dolgainak az alakulásával. A vallásosság esetében azt az összefüggést fedeztük fel, hogy minél inkább vallásos a válaszadó, annál jobbnak ítéli meg az ország dolgait. A politikai preferenciák alapján is jelentős különbségek voltak. A kormánypárti válaszadók sokkal jobbnak ítélik meg az ország dolgainak alakulását (6,78), mint az ismeretlen pártpreferenciájúak (4,29), és kiemelkedően jobbnak, mint az ellenzéki válaszadók (2,84). Ez az eredményünk teljes mértékben alátámasztja a korábban írt szakirodalmi megállapításokat, amelyek szerint a kormánypárti szavazók jellemzően nagyobb elégedettségről számolnak be mind egyéni szinten, mind az ország helyzetével kapcsolatban (Roser és Ritchie 2018; Bernát és Gábos 2002).

Összességében elmondható, hogy a hatvanöt év felettiek, a községekben és nagyközségekben élők, az alapfokú iskolai végzettségűek, az özvegyek, a nyugdíjasok, az anyagi értelemben gondok nélkül élők, az egyház tanításait követők, valamint a kormánypárti válaszadók érzik úgy leginkább, hogy az ország dolgai jól alakulnak. Továbbá alacsonyabb, de az átlagnál magasabb értékeket kaptunk az ötven-hatvanöt évesek, a gyermekek, a nagycsaládosok, a házasok és a beosztással anyagilag jól kijövőktől esetében.

7. táblázat. Az ország dolgainak az alakulása (átlag)

Nem	Férfi	4,93
	Nő	4,91
Életkor	18–29 éves	4,50
	30–49 éves	4,63
	50–65 éves	5,08
	65+ éves	5,49
Településtípus	Budapest	4,50
	Megyeszékhely / megyei jogú város	4,82
	Város	4,99
	Község, nagyközség	5,17
Legmagasabb iskolai végzettség	Alapfokú	5,26
	Középfokú	4,74
	Felsőfokú	4,66
Gyermeknevelés	Van gyermeke	5,06
	Nincs gyermeke	4,58
	Egy gyermek	4,95
	Két gyermek	5,06
	Három vagy több gyermek	5,16
	Nincs tizennyolc év alatti gyermeke	5,23
	Van tizennyolc év alatti gyermeke	4,78
Családi állapot	Egyedülálló	4,64
	Élettársi kapcsolatban él	4,57
	Házas	5,06
	Elvált	4,87
	Özvegy	5,46
Munkaerőpiaci státusz	Dolgozik	4,72
	Munkanélküli	4,65
	Cseden, gyesen, gyeden, gyeten lévő	4,81
	Tanuló	4,52
	Nyugdíjas	5,41
Politikai pártpreferencia	Kormánypárti	6,78
	Ellenzéki	2,84
	Ismeretlen pártpreferencia	4,29
Szubjektív anyagi helyzet	Gondok nélkül élnek	5,47
	Beosztással jól kijönnek	5,26
	Épphogy kijönnek a havi jövedelmükből	4,57
	Hónapról hónapra anyagi gondjaik vannak	4,26
	Nélkülözések között élnek	3,82
Vallásos önbesorolás	Vallásos, az egyház tanítását követi	6,11
	Vallásos a maga módján	4,89
	Nem tudja megmondani, hogy vallásos-e vagy sem	4,30
	Nem vallásos	3,90
	A vallást önbecsapásnak tartja, ateista	2,87

Forrás: Omnibusz kutatások, 2020. november – 2025. augusztus. Bázis: teljes minta (N = 1000), kivéve 2021. október (N = 500)

Összegzés

Tanulmányunk elméleti részében először a közérzettel kapcsolatos definíciós lehetőségeket mutatuk be, felhívva a figyelmet a nem egységes kutatói értelmezésekre és a kutatói konszenzus hiányára. Ezt követően a globális, külső hatások közérzetet befolyásoló szerepére hoztunk két közelmúltbeli példát a koronavírus-járvány és az orosz–ukrán háború szerepét vizsgálva. Az elméleti részben bemutatunk számos olyan társadalmi háttértényezőt, amelyek jelentősen befolyásolhatják az egyének általános közérzetét, legyen szó a boldogságukról, az elégedettségükről vagy a biztonságérzetükről. Ezek közül kiemeltük az életkort, a lakóhelyet, a családi állapotot, a gyermekvállalást, az anyagi helyzetet és a politikai preferenciát. Az elemzés során ötvenöt adatbázis adatait használtunk fel az elmúlt közel öt évből, amelyeket a KINCS longitudinális kutatásai során ezerfős, a tizennyolc éves és idősebb lakosságra nem, kor, településtípus és iskolai végzettség szerint reprezentatív mintavételi módon szereztünk.

Eredményeink szerint a magyarok általános közérzete az ötéves periódust tekintve 6,63-as értéket mutat a tízes skálán, többnyire stabil kép olvasható ki a vizsgált időszakban, egyedül az ország dolgai-ban következett be csökkenés a 2022-es év közepén, mely időszak után rövidebb emelkedések voltak tapasztalhatók az adatokban. A különböző közérzettel kapcsolatos attitűdök közül a boldogság, az elégedettség, az egészség, a biztonság és a saját dolgokkal való elégedettség esetében nagymértékű hasonlóságokat találtunk abban, hogy mely demográfiai csoportok számoltak be magasabb

közérzetértékekkel. A vizsgált közel öt évben Magyarországon a legjobb közérzettel a tizen-nyolc és huszonkilenc év közötti fiatalok; a csenden, gyesen, gyeden és gyeten lévők; az anyagi értelemben gondok nélkül élők, a felsőfokú végzettségűek, a tanulók, a házások, az egyház tanításait követő vallásosak és a tizennyolc éven aluli gyermeket nevelők rendelkeztek. Miközben ettől az öt közérzetmutatótól eltérő képet mutat az ország dolgaival való elégedettség, amelynek pozitívabb megítélése jellemzőbb a hatvanöt év felettiekre, a községekben és nagyközségekben élőkre, az alapfokú iskolai végzettségűekre, az özvegyekre, a nyugdíjasokra és a kormánypárti válaszadókra.

Összességében megállapítható, hogy a 2020 óta tartó, számos kihívással teli időszakban a magyarok szubjektív jólléte, általános közérzete viszonylag stabil maradt, annak ellenére, hogy az ország dolgainak a megítélése 2022 második negyedéve után, azaz a háború kitörését követően kedvezőtlenebbé vált. Több olyan társadalmi csoport is beazonosítható, amely minden körülmények között jobb közérzetről számolt be, mint mások, így a vallásosok, a stabil párkapcsolatban élők, a gyermekesek, különösen a három év alatti kisgyermeket nevelők és a kormánypárti válaszadók. A szubjektív jólléti mutatók (boldogság, elégedettség, egészség, biztonság, saját dolgok alakulása) minden hónapban jobb eredményeket mutattak, mint az ország dolgainak a megítélése, ami azt jelzi, hogy az emberek saját életében kevésbé jelentek meg azok a problémák, amelyekkel az országnak kellett megküzdenie.

Köszönetnyilvánítás

A kutatás a Makovecz Campus Alapítvány (MCA) – Collegium Professorum Hungarorum (CPH) keretében készült.

Felhasznált irodalom

Agócs, G. – Balogh, E. (2020). Ismét népszerű a házasság Magyarországon. *Kapocs* 3(3–4): 38–60. <https://doi.org/10.63582/kapocs.2020.3-4.4>.

Azevedoa, V. – Sanib, A. – Nunes, L. M. – Pauloa, D. (2021). Do you feel safe in the urban space? From perceptions to associated variables. *Anuario de Psicología Jurídica* 31(1), 75–84. www.doi.org/10.5093/apj2021a12.

Balog, P. – Szalai T. D. (2021). A fiatal felnőttek anyai és párkapcsolati kötődésének pszichoszociális összefüggései. In: Engler, Á., Purebl, Gy., Susánszky, É., Székely, A. (szerk.): *Magyar lelkiállapot 2021. Család – egészség – közösség. Hungarostudy 2021 tanulmányok*. Budapest: Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért.

Bernát, A. (2002) A magyar társadalom szubjektíven megítélt egészségi állapota és az egészségüggyel kapcsolatos intézményi preferenciák. *Marketing & Menedzsment* 36(5–6), 24–31.

- Bernát, A. – Gábos, A. (2002). *Gazdasági helyzetértékelés és az európai uniós csatlakozás megítélése Csehországban, Lengyelországban és Magyarországon*. In: Kolosi, T., Tóth I. Gy., Vukovich, Gy. (szerk.): *Társadalmi riport 2002*. Budapest: Társki, 385–403.
- Brandt, M. J. – Turner, F. M. – Karapirinler, Z.-B. – Van Leeuwen, F. – Bender, M. – van Osch, Y. – Adams, Byron (2021). The association between threat and politics simultaneously depends on the type of threat, the political domain, and the country. *Pers Soc Psychol Bull.* 2021 Feb; 47(2), 324–343. www.doi.org/10.1177/0146167220946187.
- Czibere, I. (2017). A családi állapot és az étellel való elégedettség összefüggései és hatásuk a társadalmi integrációra a magyar társadalomban. *Szociológiai Szemle* 27(1): 30–63.
- Csurgó, B. – Kovách, I. (2023). *A pandémia és következményei a településtípusok szerint*. In: Csurgó, B., Kovách, I. (szerk.): *A Covid-19-járvány a falvakban és a városokban*. HUN-REN Társadalomtudományi Kutatóközpont, Budapest, 4–9.
- Dolan, P. – Layard, R. – Metcalfe, R. (2011). Measuring subjective wellbeing for public policy: Recommendations on measures. *CEP Reports* 23, Centre for Economic Performance, LSE.
- Dusek, T. (2015). A lakókörnyezeti elégedettség, bizalom és boldogság városok és falvak közötti különbségei. In: Bugovics, Z., Tóth, P. (szerk.): *Gazdasági és társadalmi konfliktusok a szubjektív jóllét és biztonságérzet megközelítésében*. Budapest: L'Harmattan, 2015, 57–77.
- Eade, F. R. – Chang, K. K. (2018). Can threat increase support for liberalism? New insights into the relationship between threat and political attitudes. *Social Psychological and Personality Science* 11(1), 1–9. www.doi.org/10.1177/1948550618815919.
- Esbitt, S. – Kaim, A. – Kimhi, S. – Bankauskaite, D. – Baran, M. – Baran, T. – Cosciug, A. – Eshel, Y. – Dumbadze, S., Gabashvili, M. – Jigla, G. – Kaniasty, K. – Koubova, A. Maricano, H. – Matkeviciene, R. – Maticescu, M. – Nazarov, M. – Teperik, D. – Kochiashvili, N. – Adini, B. (2025). Hope and distress: A cross-country study amid the Russian-Ukrainian war. *Stress Health* 2025 Apr; 41(2):e70033, 1–14. www.doi.org/10.1002/smi.70033.
- Fábián, G. – R. Fedor, A. – Mór, M. (2022). Ötven év felettiiek egészségi állapota és egészségmagatartása. *Acta Medicinæ et Sociologica* 13(35):108–133. www.doi.org/10.19055/ams.2022.11/29/6.
- Fináncz, J. – Csima, M. (2020). Pedagógusok szakmai közérzetének konceptuális megközelítése és vizsgálata a koragyermekkor pedagógiai professzióban. *Magyar Pedagógia* 120(3), 247–268. <https://doi.org/10.17670/MPed.2020.3.247>.
- Guld, Á. – Balázs, A. (2022). „Nem volt elég a pandémia, most még egy háború is kitört a szomszédunkban.” Az orosz–ukrán háborús konfliktus befogadói interpretációja Z generációs fiatalok körében. *Szabad Piac: Gazdaság- Társadalom- és Bölcsészettudományi Folyóirat* 5(2), 30–44.
- Havasi, V. (2020) Mi változik életünkben a Covid-19 hatására? *Szellem és Tudomány* 2020/2, 87–116.
- Hudde, A. – Jacob, M. (2025). Parenthood in Europe not more life satisfaction, but more meaning in life. *Journal of Marriage and Family* 1–16. <https://doi.org/10.1111/jomf.13116>.
- Josefsson, K. – Andersson, M. – Erikstedt, A. (2016). Older adults' self-rated health and differences by age and gender: A quantitative study. *Healthy Aging Research* 5:1, 1–10. www.doi.org/10.12715/har.2016.5.1.
- Kamilcelebi, H. (2022). Effects of the COVID-19 pandemic on happiness and socioeconomic conditions: differences across countries and individuals' personality traits. *Journal of Economic Policy Researches / İktisat Politikası Araştırmaları Dergisi* 9(2), 353–372. www.doi.org/10.26650/JEPR1063845.
- Kopp, M. – Martos, T. (2011). *A magyarországi gazdasági növekedés és a társadalmi jóllét, életminőség viszonya*. Budapest: Magyar Pszichofiziológiai és Egészséglélektani Társaság. https://beszamolo2010.jno.hu/cd/fuggelekek/2_kutatasok_eredmenyei/kopp_gazdasagi_novekedes.pdf.
- Kriechel, L. – Bujard, M. – Hudde, A. (2024). The rollercoaster of subjective wellbeing in times of multiple crises: Evidence of five waves of bi-annual Panel data of FReDA survey. *BiB Working Paper*, 10-2024. Wiesbaden: Bundesinstitut für Bevölkerungsforschung (BIB).
- KSH. (2024). *Elégedettség alakulása régió és településtípus szerint*. KSH. https://www.ksh.hu/stadat_files/ele/ele0021.html.
- Kteily, N. S. – Brandt, M. J. (2025). Ideology: Psychological similarities and differences across the ideological spectrum reexamined. *Annual Review of Psychology* 2025 Jan, 76(1), 501–529. www.doi.org/10.1146/annurev-psych-020124-115253.
- Kutubaeva, R. Zh. (2019). Analysis of life satisfaction of the elderly population on the example of Sweden, Austria and Germany. *Population and Economics* 3(3), 102–116. <https://doi.org/10.3897/popecon.3.e47192>.
- Laaksonen, S. (2018). A research note: Happiness by age is more complex than U-shaped. *Happiness Stud* 19, 471–482. <https://doi.org/10.1007/s10902-016-9830-1>.

- Lubics, O. – Vadai, K. – Magyaródi, T. – Nagy, H. (2024). Az étellel való elégedettség és a boldogságtól való félelem vizsgálata a Big Five személyiségfaktórok, valamint különböző demográfiai változók mentén. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika* 25/1, 1–12. DOI: 10.1556/0406.2024.00017
- Marković, A. – Filipović, B. (2025). Neighbourhood, Crime and Fear: Exploring subjective perception of security in Serbia. *Nauka bezbednost policija* 30(1), 51–63. www.doi.org/10.5937/nabepo30-52196.
- Menon, A. – Kavanagh, N. M. – Falkenbach, M. – Wismar, Matthias, Greerd, S. L. (2025). The role of health and health systems in shaping political engagement and rebuilding trust in democratic institutions. *The Lancet Regional Health – Europe*. 2025 May 14; Vol. 53, 101326, 1–9. www.doi.org/10.1016/j.lanepe.2025.101326.
- Mladjan, M. – Nikolova, E. (2025). Are we happy yet? Revisiting life satisfaction in Eastern Europe. *GLO Discussion Paper* No. 1619. Essen: Global Labor Organization (GLO).
- Nagy, S. – Ádám, Sz. – Mészáros, V. (2022). „A pénz nem boldogít...” vagy mégis?, avagy az anyagi helyzet változásának kapcsolata a boldogsággal. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika* 23/2, 139–157. www.doi.org/10.1556/0406.23.2022.006.
- Napier, J. L. – Jost, J. T. (2008). Why are conservatives happier than liberals? *Psychol Sci*. 2008 Jun;19(6):565–572. www.doi.org/10.1111/j.1467-9280.2008.02124.x.
- Nistor, L. (2024). Mércé: Boldogság. Áttekintés a boldogság mérésének sajátosságairól. *Korunk* 3(12): 3–13.
- Onraet, E. – Dhont, K. – van Hiel, A. (2014). The relationships between internal and external threat and right-wing attitudes: A three-wave longitudinal study. *Personality and Social Psychology Bulletin* 40, 712–725. www.doi.org/10.1177/0146167214524256.
- Onraet, E. – Van Assche, J. – Roets, A. – Haesevoets, T. – Van Hiel, A. (2017). The happiness gap between conservatives and liberals depends on country-level threat: A worldwide multilevel study. *Social Psychological and Personality Science* 8(1), 11–19. https://doi.org/10.1177/1948550616662125.
- Gross, D. (2013). Társadalmi közérzet, politikához való viszony. In: Székely, L. (szerk): *Magyar Ifjúság 2012*. 283–315.
- Örkény, A. (2020). A koronavírus-járvány a szociológia optikájából. In: Fokasz, N., Kiss, Zs., Vajda, J. (szerk.): *Koronavírus idején*. Budapest: Replika Alapítvány, 57–64.
- Pári, A. – Nagy, T. – Kozák, K. (2022). A gyermekvállalás elutasításának tudatos tényezői a 25–44 éves diplomások körében. In: Aczél, P. (szerk): *Család – Gyermek – Jövő* Tanulmányok a családtudomány köréből. Budapest: Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért. 165–190.
- Patkós, V. – Farkas, E. (2020). Boldogok a kormánypártiak – A kormánypárthoz kötődés és a boldogság összefüggése Európában. *Társadalomtudományi Szemle* 10(4), 1–22. https://doi.org/10.18030/socio.hu.2020.4.1.
- Pedersen, M. – Alsaker, E. – Lund, E. (2024). Self-reported health 50 years later among children and adolescents who experienced the scorched earth tactics in Finnmark county, Norway, in World War II, 1944/45. 1–19. https://doi.org/10.1101/2024.09.19.24313974.
- Pérez, C. – Beaudet, M. P. (1999). The health of lone mothers. *Health Rep* 1999 Autumn; 11(2), 21–32(Eng); 23–36 (Fre). English, French.
- Perron, Z. – Buzaud, J. – Diter, K. – Martin, C. (2021). Approaches to well-being. *Revue des politiques sociales et familiales*, 141, 231–240. www.doi.org/10.3917/rpsf.141.0231.
- Pertold-Gebicka, B. – Spolcova, D. (2020) Family size and subjective well-being in Europe: Do more children make us (un)happy? *Working Paper Series 678* (ISSN 1211-3298). Prague: CERGE-EI. https://www.cerge-ei.cz/pdf/wp/Wp678.pdf.
- Pew Research Center (2014). *People in emerging markets catch up to advanced economies in life satisfaction*. Pew Research Center. https://www.pewresearch.org/global/2014/10/30/people-in-emerging-markets-catch-up-to-advanced-economies-in-life-satisfaction/.
- R. Fedor, A. (2019). A szubjektív egészségi állapot egészségpszichológiai aspektusai. *Egészségfejlesztés* 60(5), 99–110. www.doi.org/10.24365/ef.v60i5.524
- Rajnai, G. (2022). Válságkezelés és újraválasztás Magyarországon és a világban. *Századvég* 2(2), 161–185.
- Róbert, P. (2020). *Bizakodók és gyanakvók: biztonságérzet és áldozattá válás Magyarországon és nemzetközi összehasonlításban*. In: Kolosi, T. – Szelényi, I. – Tóth, I. Gy. (szerk.): *Társadalmi Riport 2020*. Budapest: Társki, 522–540.
- Roser, M. – Ritchie, H. (2018). *Optimism and pessimism*. Our World In Data, July 27, 2018. https://ourworldindata.org/optimism-and-pessimism#article-citation.
- Rővid, I. (2020). Olyan jó egyedül? – A szinglik érzelmi állapota, étellel való elégedettsége a 2016. évi mikrocenzus adatai alapján. *Területi Statisztika* 60(2), 224–248. www.doi.org/10.15196/TS600206.

- Ruijsbroek, A. – Droomers, M. – Groenewegen, Peter P. – Hardyns, W. – Stronks, K. (2015). Social safety, self-rated general health and physical activity: Changes in area crime, area safety feelings and the role of social cohesion. *Health Place* 2015 Jan; 31, 39–45. www.doi.org/10.1016/j.healthplace.2014.10.008.
- Sørensen, J. F. L. (2021). The rural happiness paradox in developed countries. *Social Science Research*, 2021 Aug, 98, 102581, 1–17. www.doi.org/10.1016/j.ssresearch.2021.102581.
- Subramanian, S. V. – Perkins, J. M. (2010). Are republicans healthier than democrats? *Int J Epidemiol* 2010 Jun, 39(3), 930–931. www.doi.org/10.1093/ije/dyp152.
- Subramanian, S. V. – Huijts, T. – Perkins, J. M. (2009). Association between political ideology and health in Europe. *Eur J Public Health*, 2009 Oct; 19(5), 455–457. www.doi.org/10.1093/eurpub/ckp077.
- Takács, D. (2005). A pénz boldogít? *Lépések* 6–7. https://kovet.hu/wp-content/plugins/magazin_lista/pdf/lepések_58-A%20p%C3%A9nz%20boldog%C3%ADt.pdf
- Torrado, J. M. – Duque-Calvache, R. – Mesa-Pedrazas, Á. (2022). El confinamiento por COVID-19: efectos de las condiciones materiales y el contexto social en la salud percibida durante el confinamiento. *Revista Española de Sociología* 31(4), 1–18. <https://doi.org/10.22325/fes/res.2022.130>.
- Urbančíková, N. (2025). Sustainable Happiness and Satisfaction Patterns in Slovakia: A Comparative Analysis of Regional Well-Being. *Quality Innovation Prosperity* 29(1), 98–113. www.doi.org/10.12776/qip.v29i1.2134.
- Vargha, A. – Oláh, A. (2024) Szociodemográfiai változók és a szubjektív jóllét kapcsolata Magyarországon. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika* 25/4, 242–264. <https://doi.org/10.1556/0406.2024.00069>.
- Vokó, Z. (2011). Az egészségi állapot demográfiai és társadalmi-gazdasági meghatározó tényezői. ELEM2009. Tanulmányok I. A lakosság egészségi állapota. KSH, 2011. 31–56.
- Wang, Y. – Liu, L. (2025). Chronic diseases and self-rated health disparity between urban and rural residents in China. *PLoS One* 2025 May 21, 20(5):e0324287, 1–12. www.doi.org/10.1371/journal.pone.0324287.